

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19CoP/29/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3714204378
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Beáta Čupková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3714204378.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beáty Čupkovej a sudkýň JUDr. Aleny Záhumenskej a JUDr. Viery Škultétyovej v právnej veci navrhovateľa B. K., trvale bytom J., toho času bytom P., zastúpeného A. proti odporkyňi U., zastúpenej opatrovníkom R., o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností rodičov k mal. P. K., nar. XX.XX.XXXX, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny V. O., pracovisko V., na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 21. novembra 2014, č.k. 10P/34/2014-30, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu   p o t v r d z u j e .

Účastníci   n e m a j ú   p r á v o   na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa zamietol návrh na rozvod manželstva účastníkov. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil ust. § 23 ods. 1, 2 Zákona o rodine. Rozhodnutie založil na výsledkoch vykonaného dokazovania, z ktorého mal za preukázané, že účastníci konania nežijú v spoločnej domácnosti od 19.03.2012. Príčinou odlúčenia manželov bol zdravotný stav navrhovateľa, ktorý si vyžiadaval pobyt v liečebni pre drogovu a alkoholicky závislých v W.. Zo správy Obce J., ako aj výsluchu svedka B. K. - plnoletého syna účastníkov konania, ktorú skutočnosť potvrdil aj sám navrhovateľ, mal súd prvého stupňa za preukázané, že pokiaľ žil navrhovateľ v spoločnej domácnosti   s odporkyňou, požíval alkoholické nápoje, navštevoval pohostinstvo, fajčil a podľa vyjadrenia obce a svedka B. K. neprejavoval dostatočný záujem o svoje deti. Rodina sa nachádzala vo vážnych finančných problémoch, ktoré sa odporkyňa snažila riešiť tak, že viackrát požiadala Obec J. o finančnú výpomoc pre svoje deti.   Za peniaze, ktoré jej obec poskytla nakúpila pre deti ošatenie. Účastníci konania žili   so svojimi deťmi v skromných podmienkach, kde sa odporkyňa v rámci svojich možností starala o štyri deti. Navrhovateľ vypytoval peniaze od detí, ktoré míňal na alkohol   a cigarety. Takáto zlá sociálna a rodinná situácia mala nesporne vplyv aj na psychický stav odporkyne. V tejto situácii jej navrhovateľ nepomohol, odporkyňa sa snažila nájsť si náhradné ubytovanie a aj v tomto smere sa obrátila so žiadosťou o pomoc na obec, avšak obec je   v situácii, keď nedisponuje žiadnym voľným bytom a preto jej nemohla vyhovieť. V jednom dome s účastníkmi konania žil aj brat navrhovateľa, ktorý sa podľa výsluchu svedka B. K. miešal do záležitostí rodiny, donášal sestrám navrhovateľa to, čo sa dialo   v rodine. Je nesporné, že takáto zlá sociálna a rodinná situácia nevplývala priaznivo ani   na zdravotný stav odporkyne. V súčasnej dobe navrhovateľ žije v Domove sociálnych služieb v V. a odporkyňa s mal. P. a dvoma plnoletými synmi Q.   a B. býva v rodinnom dome č. XX v J., ktorý je vo vlastníctve navrhovateľa. Navrhovateľ prezentoval v konaní záujem dom predať a vyplatiť svojich súrodencov podľa dedičského rozhodnutia. Súd prvého stupňa mal za to, že rozvodové konanie zo strany navrhovateľa je motivované práve touto skutočnosťou, teda snahou predať dom a snahou jeho súrodencov o to, aby boli vyplatení

z domu. V tejto súvislosti súd prvého stupňa konštatoval, že v súlade s § 23 ods. 2 Zákona o rodine má povinnosť vždy prihliadnuť na záujem mal. detí. V tomto prípade z manželstva pochádza mal. P., ktorý nastúpil do X. ročníka strednej školy mimo miesta bydliska. Na víkend dochádza domov a vyjadril sa, že chce zostať bývať s odporkyňou. Navrhovateľ sám navrhoval, aby v prípade rozvodu bol mal. P. zverený odporkyňi, pretože on sám sa o syna nemôže postarať, keďže býva v Domove sociálnych služieb. Mal. P. má svoj domov v rodinnom dome J., odporkyňa sa nemá kam s mal. P. odsťahovať, nemá žiadnu inú nehnuteľnosť, ktorú by mohla na bývanie využívať a nemá ani finančné prostriedky, aby si zabezpečila iné bývanie. Preto súd prvého stupňa mal za to, že mal. P. je potrebné poskytnúť ochranu podľa § 23 ods. 2 Zákona o rodine, prihliadnuť na jeho záujem, najmä na to, aby neprišiel o domov, v ktorom žije jeho matka - odporkyňa a súrodenci, ktorí by sa v prípade vystaňovania stali prakticky bezdomovci. Takémuto osudu by bol potom vystavený aj mal. P.. Súd prvého stupňa preto zväžil návrh na rozvod tak, že záujem mal. dieťaťa prevažuje nad záujmom navrhovateľa skončiť manželstvo s odporkyňou rozvodom. Zvlášť za situácie, keď obaja účastníci konania majú zdravotné problémy psychického charakteru a napriek tomu sa odporkyňa snaží starať o mal. P., pri ktorej starostlivosti, ako aj pri starostlivosti o domácnosť jej pomáha starší syn B.. Poukázal na ust. § 18 Zákona o rodine s tým, že navrhovateľ pri pomoci odporkyňi, ktorá sa snažila starať o mal. deti, zlyhal, takúto pomoc jej neposkytoval, ona sa snažila aj za pomoci obce finančne deti zabezpečiť a aj vzhľadom k tomu považoval návrh na rozvod zo strany navrhovateľa motivovaný len záujmom o vypratanie odporkyne a detí z domu, nezohľadňujúc záujem mal. dieťaťa a jeho právo na rodinné prostredie. Konštatoval, že návrh na rozvod manželstva zamietol aj s prihliadnutím na doporučenie opatrovníka mal. P.. O trovách konania rozhodol podľa § 144 veta prvá O.s.p.

Proti rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý sa domáhal zrušenia napadnutého rozsudku a vrátenia veci súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dôvodil, že nemá záujem dom predať. Nemá výhrady voči tomu, aby v jeho dome bývali jeho deti a odporkyňa, a to aj po rozvode manželstva, minimálne do doby, keď budú všetky deti plnoleté a nebudú školopovinné. Poukázal na to, že odporkyňa je spoluvlastníčkou rodinnému domu v J., súpisné číslo XXX, ktorý zdedila po rodičoch v podiele 1/8-ina a zároveň vlastní aj 1-inu pozemku, na ktorom dom stojí. V súčasnej dobe je dom prázdny - neobývaný. Súdu prvého stupňa vytykal, že ho v rozsudku opísal ako nezodpovedného a nespoľahlivého rodiča a manžela, pričom ako uviedol v návrhu, je psychicky chorý s diagnózou schizofrénia zmiešaného typu. Potvrdil, že občas si zvykol vypiť, no nie je alkoholik, je len psychicky chorý človek. Tým, že žil dlhé roky s mentálne retardovanou manželkou - odporkyňou, jeho zdravotný stav sa postupne zhoršoval. Odkedy odišiel od odporkyne, sa jeho zdravotný stav postupne zlepšil a v súčasnej dobe nepociťuje žiadne vážne psychické problémy. Vzhľadom k diagnóze odporkyne - mentálna retardácia podal návrh o jej pozbavenie spôsobilosti na právne úkony. Mal a stále má vážne obavy z prípadného zneužitia odporkyne nevedomosti, vzhľadom k jej diagnóze s tým, že táto môže svojím konaním spôsobiť vážne finančné problémy, prípadne exekúcie. Nakoľko súd nezbavil odporkyňu svojprávnosti na právne úkony, jeho obavy z možného zadĺženia a prípadnej exekúcie zapríčinených odporkyňou, pretrvávajú, čo je hlavným dôvodom žiadosti o rozvod manželstva, lebo v prípade odporkyneho zadĺženia počas trvania manželstva bude hroziť exekúcia na jeho dôchodok, ako aj rodinný dom, čím by sa stal prakticky bezdomovcom spolu aj s celou jeho rodinou. Záverom súdu prvého stupňa vytykal, že dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, nakoľko odporkyňa je spoluvlastníčka rodinného domu po rodičoch. Nevzal do úvahy fakt, že je mentálne retardovaná a svojím konaním v dobe trvania manželstva navrhovateľovi a deťom môže spôsobiť značné finančné straty, ako aj prípadnú stratu domova, čo je v rozpore so záujmami mal. P..

Opatrovník odporkyne v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa vyslovil názor, že rozvod má byť za účelom vypratania odporkyne, ako aj detí z rodinného domu, ktorého je navrhovateľ vlastníkom, ako sa vyjadril aj sám navrhovateľ na pojednávaní pred súdom prvého stupňa, hoci v odvolaní popieral, že by mal záujem dom predať a odporkyňu vypratať. Zdôraznil, že súd by mal prihliadať na potreby detí, resp. najmä na mal. P., ktorý navštevuje X. ročník strednej školy. Uviedol, že si je vedomý, že manželstvo navrhovateľa a odporkyne neplní niekoľko rokov svoje funkcie, avšak ako opatrovník koná v záujme odporkyne, ako aj detí, ktoré s ňou žijú v spoločnej domácnosti. Rovnako ako navrhovateľovi, aj odporkyňi prospieva, že nežijú spolu v spoločnej domácnosti. O rozvod manželstva navrhovateľ požiadal z dôvodu, že sa obáva možných dlhov, prípadne exekúcie zo strany odporkyne, keďže odporkyňa trpí ťažkou mentálnou retardáciou, pričom sám navrhovateľ je psychický pacient, ktorý sa niekoľkokrát liečil na psychiatrickom oddelení, takže podobné obavy zo zadĺženia, ako

aj z exekúcie by mohla mať aj odporkyňa. Zdôrazňoval, že odporkyňa napriek ťažkej mentálnej retardácii mala vždy záujem o výchovu svojich detí, ako aj zabezpečenie ich základných životných potrieb. Napriek psychickému ochoreniu sa v rámci svojich možností snažila o deti starať a vychovávať ich. Pokiaľ navrhovateľ uvádza, že odporkyňa má kde bývať, dával do pozornosti, že predmetný rodinný dom, ktorého je odporkyňa spoluvlastníčkou v podiele 1/8-ina, je dlhé roky neobývaný, chýba v ňom kúrenie, elektrická energia, nachádza sa v časti W., osada S., ktorá je vzdialená od centra obce niekoľko kilometrov. Vlakové spojenie, či autobusové spojenie je tiež vzdialené niekoľko kilometrov, takže pre deti, ktoré dochádzajú do školy, nie je táto lokalita vhodná na bývanie. Rodinný dom, ktorého vlastníkom je navrhovateľ, a v ktorom odporkyňa v súčasnosti spolu s deťmi žije, nemá veľkú hodnotu, ide o drevenicu, ktorá si vyžaduje značnú rekonštrukciu. Pozemok, na ktorom sa nachádza rodinný dom odporcu, sa však nachádza v centre obce, čo je možné považovať za lukratívny pozemok pre prípadnú stavbu v budúcnosti, ako aj pozemok vhodný na predaj. Pokiaľ vo svojom odvolaní navrhovateľ uviedol, že nemá záujem dom predať a odporkyňu z domu vypratať, na súde prezentoval tento záujem aj spolu so svojou zástupkyňou, ako aj povinnosť vyplatiť súrodencov. Navrhol, aby pri rozhodovaní odvolací súd chránil a hájil záujem mal. P., ako aj právo detí na rodinné prostredie.

Opatrovník mal. P. v písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu navrhol potvrdenie napadnutého rozsudku.

Krajský súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že rozsudok okresného súdu je potrebné podľa § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správny potvrdiť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p.

Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli navrhovateľom v podanom odvolaní vznesené a v plnom rozsahu sa stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvého stupňa. Odvolacie námietky navrhovateľa sú totožné s námietkami uplatnenými pred súdom prvého stupňa a tieto námietky nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Z daného titulu si odvolací súd osvojil dôvody napadnutého rozhodnutia a v podrobnostiach na ne v zmysle § 219 ods. 2 O.s.p. odkazuje. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku dodáva.

Podľa § 23 ods. 1 Zákona o rodine súd môže manželstvo na návrh niektorého z manželov rozviesť, ak sú vzťahy medzi manželmi tak vážne narušené a trvalo rozvrátené, že manželstvo nemôže plniť svoj účel a od manželov nemožno očakávať obnovenie manželského spolužitia.

Podľa ods. 2 druhá veta citovaného zákonného ustanovenia súd pri rozhodovaní o rozvode vždy prihliadne na záujem mal. detí.

Základným predpokladom pre zrušenie manželstva rozvodom v zmysle ust. § 23 Zákona o rodine, je vážny rozvrat medzi manželmi, ktorý bráni ďalšiemu plneniu spoločenského účelu manželstva, a ktorý je daný jeho intenzitou, hĺbkou a trvaním. Intenzita rozvratu vzťahu medzi manželmi závisí od toho, do akej miery sa nezhody manželov týkajú podstatných stránok manželského spolužitia. Trvalosť rozvratu vzťahov medzi manželmi nezáleží len na tom, aká dlhá doba uplynie od vzniku rozvratu do podania návrhu na rozvod manželstva, ale aj na podstate príčin rozvratu a charaktere ich následkov.

Pri skúmaní, či vzťahy medzi manželmi sú tak vážne narušené, trvalo rozvrátené, súd berie do úvahy najmä vzájomný vzťah medzi manželmi, doterajšie spolužitie, jeho dĺžku, u starších manželov tiež skúma mieru vzájomnej odkázanosti a možnosti poskytnúť si osobnú, mravnú a materiálnu pomoc.

Spoločenský účel manželstva spočíva vo vytváraní zdravého rodinného prostredia, v ktorom manželia spolu so svojimi deťmi žijú vo vzájomnej zhode, v citovom zblížení, poskytujúc si navzájom podporu a pomoc. Skúmanie otázky, či manželstvo nemôže plniť svoj spoločenský účel, je úzko spojené so zistením, či manželstvo ešte má pre obidvoch manželov, ale najmä ich deti, význam. Pôjde tu najmä o záujem mal. detí na zachovanie vhodného rodinného prostredia z hľadiska výchovy. Prihliadnuť na

záujmy mal. detí pri rozvode manželstva znamená posúdiť, ako pôsobí rozvrat vzťahov medzi manželmi na deti a v akom prostredí budú deti vyrastať po prípadnom rozvode manželstva.

Z obsahu spisu vyplýva, že účastníci uzavreli manželstvo pred XX rokmi. Z ich manželstva pochádzajú štyri deti, pričom jedno dieťa je ešte maloleté, a to mal. P., nar. XX.XX.XXXX. Účastníci nežijú v spoločnej domácnosti dva roky z dôvodu zhoršenia zdravotného stavu navrhovateľa, ktorý sa už pred uzavretím manželstva liečil na psychiatrii, jeho zdravotný stav sa zhoršoval, od roku 1998 je na invalidnom dôchodku s diagnózou schizofrénia zmiešaný typ, v dôsledku čoho absolvoval pobyt v liečebni pre drogovú a alkoholickú závislosť a v súčasnej dobe je v domove sociálnej starostlivosti. Zdravotné problémy má aj odporkyňa, s ktorou maloletý žije v spoločnej domácnosti spolu s ďalšími dvomi plnoletými synmi, a to v rodinnom dome vo vlastníctve navrhovateľa. Vzhľadom na zdravotné problémy oboch účastníkov, vzhľadom na dĺžku trvania ich manželstva, v ktorom tak, ako uviedla odporkyňa, si niekedy rozumeli, niekedy nie, vzhľadom na skutočnosť, že z manželstva pochádzajú štyri deti, je dôvodné, s ohľadom na vzájomnú odkázanosť účastníkov, očakávať poskytnutie si osobnej, morálnej, ale aj materiálnej pomoci, a to aj za prípadného využitia odbornej lekárskej pomoci tak, ako vo svojej výpovedi pred súdom prvého stupňa uviedol aj syn účastníkov - plnoletý B.. Uviedol, že rodičia by si mali vzájomne pomáhať a bol by rád, keby sa rodičia nerozviedli, keby našli cestu k sebe. V tejto súvislosti odvolací súd uvádza, že manželstvo nemá len funkciu biologickú a výchovnú, ale vo vyššom veku nastupuje funkcia starostlivosti v starobe a chorobe. Podľa názoru súdu nie je dôvod, aby po XX rokoch manželstva účastníci konania nezhody, ktoré sa vyskytovali počas celého obdobia manželstva, riešili v súčasnosti takýmto radikálnym spôsobom práve v čase, keď majú obaja zdravotné problémy psychického charakteru. Odvolací súd zhodne s názorom súdu prvého stupňa zastáva názor, že podaným návrhom je deklarované snaženie navrhovateľa riešiť predovšetkým majetkové pomery medzi účastníkmi. Navrhovateľ aj pred súdom prvého stupňa prezentoval, že chce, aby sa odporkyňa z domu vysťahovala, pričom nemožno vylúčiť, že sa nejedná výslovne len o vôľu odporcu, ale motivovaný by mohol byť aj inými osobami, ktoré môžu mať záujem na predaji jeho nehnuteľnosti. Svedok B. K. - syn účastníkov konania pred súdom prvého stupňa uviedol: „Mamu chcem z domu vyhodiť, doslova vyšmariť, aby išla do rodičovského, kde nie je ani pitná voda. Druhá otcova sestra povedala, aby odtiaľ odišla z domu, nech si ide rozkazovať tam, kde bývala predtým, do W.“ Súd prvého stupňa považoval návrh na rozvod zo strany navrhovateľa za motivovaný len záujmom o vypratanie odporkyne a detí z domu, pričom mal za to, že toto nezohľadňuje záujem mal. dieťaťa a jeho právo na rodinné prostredie. V súlade s ustálenou súdnou praxou správne konštatoval, že záujem mal. dieťaťa prevažuje nad záujmom navrhovateľa na rozvode manželstva. Pokiaľ navrhovateľ rozvodom primárne sledoval vyriešenie majetko-právnej otázky a vyslovil obavy, že vzhľadom k závažnosti ochorenia odporkyne táto môže svojím konaním spôsobiť vážne finančné problémy, prípadne exekúciu, odvolací súd zdôrazňuje, že majetko-právne vzťahy možno zabezpečiť aj inými právnymi krokmi než cestou rozvodu manželstva.

Nakoľko obsah odvolania navrhovateľa nie je spôsobilý spochybniť správnosť záverov rozsudku súdu prvého stupňa, keď ani v odvolacom konaní neboli zistené nové rozhodné skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu oproti tomu, ako bol ustálený súdom prvého stupňa, odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny podľa § 219 ods. 1 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 144 veta prvá a ust. § 224 ods. 1 O.s.p. tak, že účastníci nemajú právo na náhradu trov konania.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.